

MISDAADBASTION DANKZIJ INZET MOL UIT CRIMINEEL CIRCUIT WERELDWIJD OPEREREND

Infiltrant nekt Friese

Voor het eerst sinds 1998 heeft justitie de inzet van een criminele burgerinfiltrant bekendgemaakt. Een omstreden middel dat werd afgeschaft na de geruchtmakende IRT-affaire. Dankzij de mol rolde justitie een door Hells Angels gedomineerd drugsnetwerk op dat wereldwijd geopeerd zou hebben.

door John van den Heuvel
en Mick van Wely

Zich van geen gevaar bewust rijdt de chauffeur van een busje op maandagochtend 2 maart 2020 over de A7 vanuit Groningen richting Finland. Met nog enkele kilometers te gaan voordat hij de Duitse grens zal passeren, wordt de chauffeur door de politie plots aan de kant gezet.

Het lijkt op een routinematige controle, maar met 170 mensen van politie en defensie die klaarstaan bij de Duitse grens en in tien dorpen en steden in Friesland is het geen reguliere actie van de politie. De politie weet exact wat er in de wagen van de bestuurder ligt: 86 pakketten amfetamine of speed ter waarde van 700.000 euro. Bestemd voor een koper in Finland.

Klapdag

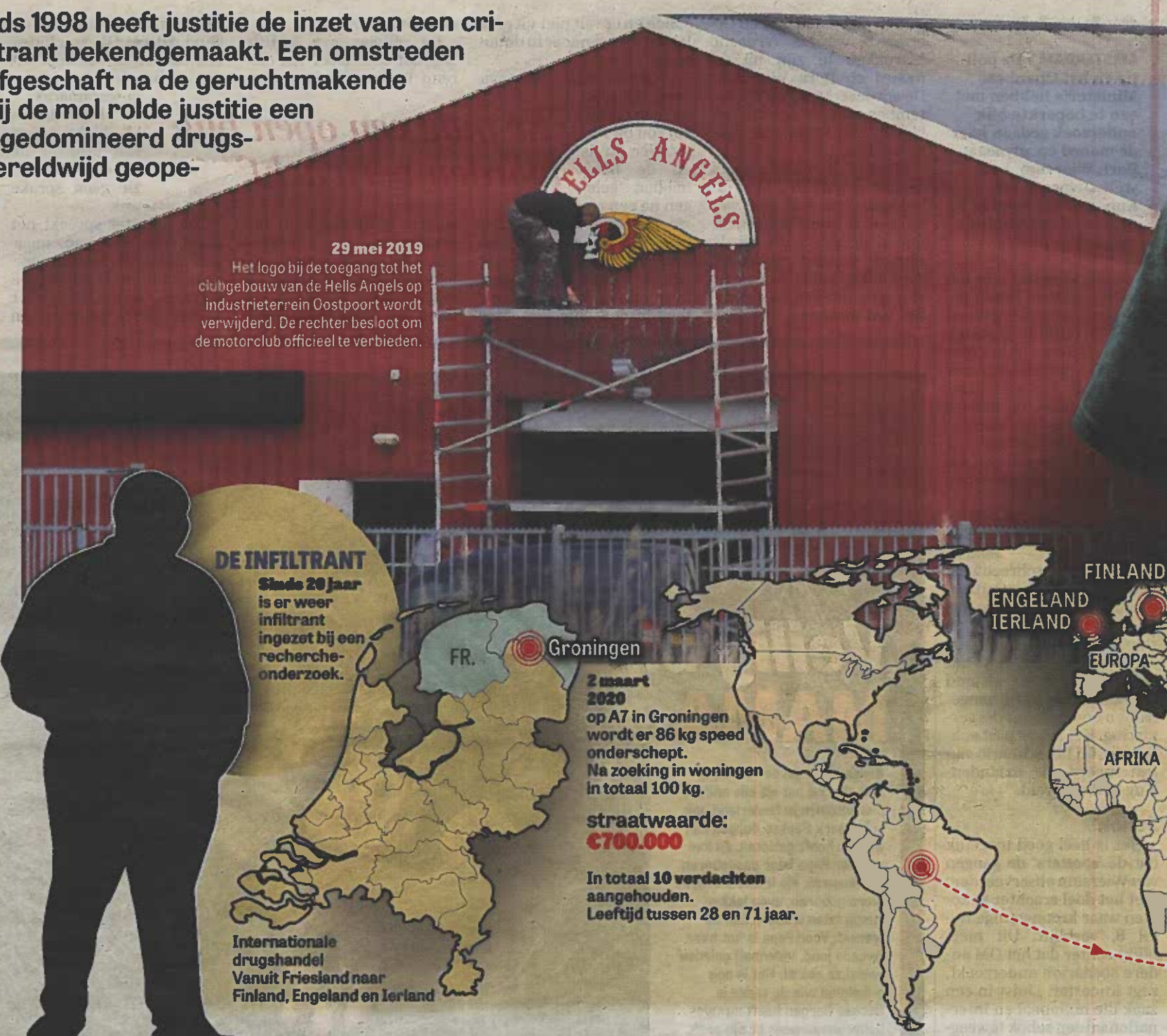
Die dag is het een 'klapdag'. Na bijna twee jaar onderzoek door politie en justitie Noord-Nederland zijn er op 2 en 11 maart invallen in panden in Friesland. De politie neemt vuurwapens, blokken hasj, kleine hoeveelheden harddrugs en honderdduizend euro aan contanten in beslag.

De verdenkingen zijn stevig: het treffen van voorbereidingshandelingen voor de export van 300 kilo cocaïne van Zuid-Amerika naar Australië, de export van de 80 kilo speed naar Finland, deelname aan een criminele organisatie, witwassen en wapenbezit.

De invallen en aanhoudingen vormen het sluitstuk van een onderzoek dat startte in het voorjaar van 2018. Onder de acht arrestanten zitten drie leden van de motorclubs Hells Angels en Red Devils. Die laatste club is een supportclub van de vorig jaar verboden verklaarde motorbende.

Strikte regie

Het meest bijzondere aspect van de hele operatie, die de naam Vidar draagt, is de inzet van een criminele burgerinfiltrant. Een crimineel die gedurende een langere periode als een soort mol binnen een bende door politie en justitie wordt gerund met het doel bewijs te verzamelen. De infiltrant mag in drugs handelen, zij het onder strikte regie van het OM. Nadat de inzet van 'cbi's',

29 mei 2019

Het logo bij de toegang tot het clubgebouw van de Hells Angels op industrieterrein Oostpoort wordt verwijderd. De rechter besloot om de motorclub officieel te verbieden.

DE INFILTRANT

Sinds 20 jaar is er weer infiltrant ingezet bij een rechercheonderzoek.

FR. Groningen

2 maart 2020 op A7 in Groningen wordt er 86 kg speed onderschept. Na zoeking in woningen in totaal 100 kg.

straatwaarde: €700.000

In totaal 10 verdachten aangehouden. Leeftijd tussen 28 en 71 jaar.

Internationale drughandel Vanuit Friesland naar Finland, Engeland en Ierland

zoals ze binnen politie en justitie worden genoemd, in de jaren negentig volledig uit de hand liep en er door infiltranten enorme hoeveelheden drugs op de markt kwamen, werd het ultieme opsporingsmiddel verboden. In 2014 gaf de Kamer echter na deze IRT-affaire toch weer toestemming voor het herinvoeren van de criminele burgerinfiltrant.

Politie en OM worstelden met een aanpak van de vaak ondoordringbare georganiseerde misdaad. Om de gesloten misdaadbastions te doorbreken waren vergaande instrumenten nodig. Naast kroongetuigen dus ook de criminele burgerinfiltrant.

In het voorjaar van 2018 richtten OM en politie Noord-Nederland het vizier op leden van de Friese afdeling van de motorclub Hells Angels in Harlingen. Uitgekend deze chapter nam het landelijke OM op de korrel in 2007 bij een mislukte poging de Angels met een ci-

viel verbod op de knieën te krijgen.

„We hadden signalen dat leden van de club zich met criminele activiteiten bezighielden, maar onderzoek was erg moeilijk. Het is een gesloten bastion. Met de gebruikelijke opsporingsmid-

Onderzoek gestart in voorjaar 2018

delen kwamen we niet ver”, vertelt rechercheofficier van justitie Noord-Nederland, Corien Fahner.

In die periode meldt zich een man bij de politie uit een Fries crimineel netwerk dat zich bezighoudt met de handel in drugs. Daarin zitten ook leden van de Hells Angels in Harlingen. De man geeft aan infiltrant te willen worden. De reden? Fahner: „Daar mogen we nooit iets over zeggen.” Doorgaans is de belangrijkste reden voor de 'overstap' dat iemand uit het criminele circuit wil

stappen. Op dat moment start een intensief traject, mede om fiasco's zoals bij de IRT-affaire in de jaren negentig te voorkomen. Politie en OM moeten weten met wie ze in zee gaan, dus er vindt een stevige screening vooraf plaats. OM en politie maken duidelijke afspraken. Zo mag de infiltrant niet groeien qua positie en macht zoals dat in de jaren negentig wel gebeurde.

Achtergrond

„Meestal is er al veel over de achtergrond van een cbi bij ons bekend. Daarnaast worden er vooraf uitgebreide gesprekken gevoerd met de infiltrant”, licht Marjolein Smit toe. Ze is sectorhoofd van de Dienst Landelijke Operationele Samenwerking (DLOS) waar het on-

Twee van de vijf in beslag genomen vuurwapens.

derdeel Afgeschermde Operaties en het Team Burgeroperaties onder vallen. Dat laatste begeleidt het infiltratietraject. Afgeschermde Operaties doet vrijwel nooit een boekje op over infiltratietrajecten, maar maakt nu een uitzondering. De specialisten van de unit willen een zo nauwkeurig mogelijke inschatting kunnen maken van de stuurbaarheid, controleerbaarheid en betrouwbaarheid van de potentiële infiltrant.

Smit: „Voortdurend wordt de infiltrant beoordeeld op inzetbaarheid: hoe is de persoonlijke situatie, de sociale omgeving en wat zijn de bezigheden en positie in het milieu?”

OM en politie houden gedurende de operatie nauw contact met de 'cbi'. Of dat telefonisch, op parkeerplaatsen of in bijvoorbeeld hotels gebeurt, willen Smit en Fahner niet zeggen. Ze zijn om redenen van veiligheid en tactiek uitermate te-

Rechercheofficier Corien Fahner: 'Met de gebruikelijke opsporingsmiddelen